

2. 7. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Některé zajímavosti spojené s insolvenčním řízením vedeném proti společnosti Arca Investments, a.s.

V nedávné době bylo v České republice zahájeno několik insolvenčních řízení týkajících se ekonomicky významných společností. Největším z těchto řízení je místní insolvenční řízení vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. MSPH 98 INS 723/2021 proti společnosti Arca Investments, a.s.

Aktuálně je v tomto insolvenčním řízení podáno více než 900 přihlášek a jelikož lhůta pro podání přihlášek uplyne dne 12. 7. 2021, lze očekávat, že přihlášky budou ještě přibývat.

Věřitelé do tohoto insolvenčního řízení přihlašují své pohledávky vyplývající zejména z nezaplacených směnek vystavených společností Arca Investments, a.s., a právě s tím je spojena řada zajímavostí, na které bude v tomto článku mj. poukázáno.

Převod směnky v úschově soudu

Po přihlášení pohledávek vyplývajících ze směnek, je nutné uložit originály směnek do úschovy soudu. Právě s uložením směnky v úschově soudu pak vyvstává otázka, zda a jakým způsobem lze takovou směnku během insolvenčního řízení převést na jinou osobou.

Převod směnky může mít dvě podoby – postoupení a/nebo rubopis (indosament) na její zadní straně. U směnek na řad se převod uskutečňuje indosamentem (rubopisem), tj. jednostranným prohlášením dosavadního majitele směnky, že práva z ní převádí na majitele dalšího. Samotný indosament ovšem k převodu směnky nestačí.^[1] Jedná se pouze o (nutnou) součást převodního aktu, na jehož konci je faktické předání směnky novému nabyvateli.

Skutečnost, že při převodu směnky je nutné faktické předání směnky novému nabyvateli, vyplývá také z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu. Nejvyšší soud v této souvislosti například dovedl, že k převodu směnky na řad nedošlo, pokud převodce směnku pouze rubopisoval a následně bez dalšího vrátil do úschovy soudu. Konkrétně uzavřel, že „skutečnosti totiž nevypovídají nic o tom, zda směnka byla společnosti skutečně předána, když k jejímu rubopisu a vrácení do úschovy soudu mohlo dojít, aniž by se směnka fakticky do rukou společnosti dostala.“^[2]

Jak se tedy v případech, kdy je směnka na řad z důvodu probíhajícího insolvenčního řízení uložena u soudu, tato směnka převádí?

Tato otázka nebyla doposud Nejvyšším soudem zodpovězena. Nejvyšší soud se pouze vyjádřil, že lze převádět i směnku uloženou v úschově soudu, když z občanského soudního řádu ani z jiného právního předpisu nelze dovést opak^[3]. Nicméně již blíže neuvedl, jak má k takovému převodu v praxi dojít.

Dle autorů tohoto článku je s ohledem na výše citovanou rozhodovací praxi Nejvyššího soudu potřeba, aby se na soud dostavili jak vlastník směnky, tak nabyvatel, a poté, co je směnka

rubopisována, došlo k jejímu fyzickému předání mezi těmito osobami a až následně k jejímu navrácení do soudní úschovy (samozřejmě nabyvatelem). Přestože k formálnímu předání v takovém případě dochází za účasti svědka (soudního úředníka), je vhodné sepsat o předání směnky rovněž jednoduchý záznam podepsaný oběma stranami, který by sloužil jako důkazní prostředek v případě, že by došlo ke zpochybnění splnění této náležitosti.

Výše uvedený způsob je však zbytečně komplikovaný a zdouhavý, a to zejména v případě, kdy je nutné převést několik směnek.

Jako vhodnější je proto řešení, které je připuštěno také Nejvyšším soudem, aby byl současný (dosavadní) vlastník například zmocněn k jednání za nabyvatele, a tudíž by stačilo, aby se na soud dostavila pouze jedna osoba. V tomto kontextu Nejvyšší soud uzavřel, že na splnění formálních náležitostí převodu směnky ničeho nemění skutečnost, že dosavadního i nového majitele směnky zastupovala tatáž fyzická osoba.[\[4\]](#)

Dalším řešením by mohla být dohoda uzavřena mezi dosavadním vlastníkem a nabyvatelem, že k převodu směnky dojde bez jejího předání. Nabyvatel by pak pouze vyslovil souhlas se svým vstupem do řízení, čímž by prokázal, že se původní a nový majitel domluvili, že k převodu směnky na nového majitele dochází i bez jejího předání.[\[5\]](#) Tuto možnost umožňoval zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, který ve svém § 17 odst. 1 stanovil, že „K převodu listinného cenného papíru dochází předáním směnky nabyvateli, nestanoví-li dohoda stran něco jiného.“ Nicméně, s ohledem na kogentní povahu zákonných ustanovení upravujících převod listinného cenného papíru na řad, je tento postup od účinnosti občanského zákoníku zapovězen (převod směnky nelze modifikovat dohodou stran).

Následně, pokud již dojde k úspěšnému převodu směnky, která již byla přihlášena do insolvenčního řízení, je nutné tuto informaci řádným způsobem sdělit insolvenčnímu soudu. Změna v osobě věřitele v důsledku převodu pohledávky je upravena v § 18 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o zvláštní úpravu k § 107a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Osobou aktivně procesně legitimovanou k podání návrhu na vstup nabyvatele pohledávky do insolvenčního řízení je pouze dosavadní věřitel, který předmětnou pohledávku do insolvenčního řízení přihlásil.[\[6\]](#) Součástí tohoto návrhu by měl být také souhlas nabyvatele pohledávky.[\[7\]](#) Pokud návrh podá jiná osoba (typicky nabyvatel pohledávek), soud takový návrh zamítne.[\[8\]](#) Zároveň pokud dosavadní věřitel a majitel směnky tento návrh nepodá, tak se nabyvatel pohledávky účastníkem insolvenčního řízení namísto původního věřitele nestane. Tím však není dotčena odpovědnost původního věřitele za škodu nebo jinou újmu vzniklou nabyvateli pohledávky.[\[9\]](#)

Jak správně přihlásit postihovou odměnu?

Věřitelé, kteří přihlašují do insolvenčního řízení pohledávku vyplývající ze směnky, mají dle čl. I. § 48 zákona č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**Směnečný zákon**“), kromě směnečného peníze nárok také na (i) šestiprocentní úroky ode dne splatnosti směnky a (ii) odměnu ve výši jedné třetiny procenta směnečného peníze nebo v nižší dohodnuté výši.

Jak se má však správně přihlásit do insolvenčního řízení postihová odměna ve smyslu čl. I. § 48 odst. 1 bod 4 Směnečného zákona?

V insolvenčním řízení vedeném proti společnosti Arca Investments, a.s. věřitelé přihlašují tuto odměnu různě. Někteří ji přihlašují jako jistinu spolu se směnečným penízem a někteří ji přihlašují

jako příslušenství společně s šestiprocentním úrokem.

Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2020, sp. zn. 29 Cdo 35/2019 však odměna podle čl. I. § 48 odst. 1 bodu 4. Směnečného zákona není příslušenstvím pohledávky, a proto se má v insolvenčním řízení přihlašovat jako jistina.

Vztah hlavního a vedlejšího insolvenčního řízení

V případě existence přeshraničního insolvenčního řízení je nutné postupovat dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. 5. 2015 o insolvenčním řízení (dále jen „**Nařízení**“).

Nařízení rozlišuje mezi hlavním a vedlejším, nebo místním insolvenčním řízením^[10]. Rozdíl mezi těmito druhy insolvenčního řízení spočívá v tom, že vedlejší a místní řízení se nevztahují na veškerý majetek dlužníka. Jejich účinky jsou omezeny pouze na majetek, který se nachází v daném členském státě, ve kterém se takové řízení vede.^[11]

Posouzení vztahu hlavního a vedlejšího řízení je důležité také pro věřitele společnosti Arca Investments, a.s., jelikož v České republice bylo zahájeno pouze místní (vedlejší) řízení a hlavní řízení je vedeno na Slovensku u Okresného soudu Bratislava I pod sp. zn. 33K/24/2021.

Jak tedy probíhají souběžně vedená insolvenční řízení?

V případě paralelně vedených insolvenčních řízení je nutná koordinace, a to zejména koordinace insolvenčních správců. Dominantní pozici má insolvenční správce jmenovaný v hlavním řízení, který v souladu s principem univerzality může vykonávat své pravomoci i na území všech členských států a může zasahovat do vedlejších řízení. Mezi tyto pravomoci zejména patří možnost předložení návrhů na zpeněžování či vypořádání majetku v řízení vedlejším a možnost požadovat, aby soud, který zahájil některé z vedlejších řízení, pozastavil zpeněžování majetkové podstaty.

Co se týče pak přihlašování pohledávek věřitelů, tak věřitelé mají právo přihlásit svou pohledávku^[12] jak do hlavního, tak do vedlejších insolvenčních řízení. Věřitel má tedy právo si vybrat, zda se bude účastnit jednoho či více řízení najednou. Samozřejmě, Nařízením je pak upraven způsob uspokojování pohledávek věřitelů tak, aby se předešlo nerovnému zacházení s věřiteli.

Závěr

Jak již bylo uvedeno výše, insolvenční řízení vedené proti společnosti Arca Investments je aktuálně největším insolvenčním řízením vedeným v České republice, a proto je vhodné mu věnovat pozornost, a to nejen z důvodů ekonomických ale také z důvodů právnických, nakolik se v tomto řízení již vyskytla a ještě vyskytne řada zajímavých právních otázek.

JUDr. Martin Šubrt, Ph.D., LL.M.
Advokát / Partner

Mgr. Lucie Kačerová
Advokát / Associate

Mgr. Barbora Šimková
Advokátní koncipient / Junior Lawyer

[ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.](#)

GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 216 212
Fax: +420 224 215 823
e-mail: paha@rowanlegal.com

[1] Viz § 1103 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze 14. 12. 2006, sp. zn. [29 Odo 1285/2006](#).

[3] Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 8. 10. 2003, sp. zn. 29 Odo 454/2003, ze dne 29. 9. 2009, sp. zn. 29 Cdo 5052/2007 a ze dne 14. 12. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3944/2011.

[4] Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 29 Cdo 2344/2015.

[5] Viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 4. 2007, sp. zn. 12 Cmo 529/2006.

[6] Návrh může být podán jen na formuláři, který je přístupný ke stažení na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti (k dispozici >>> [zde](#)).

[7] Nebude souhlas nabyvatele insolvenčnímu soudu předán nejpozději k okamžiku rozhodování o návrhu, návrh na změnu v osobě věřitele bude zamítnut.

[8] Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2017, sp. zn. 29 Cdo 5504/2015 - závěry z tohoto rozhodnutí se týkaly zákona o konkursu a vyrovnání, nicméně jsou aplikovatelné také v insolvenčních poměrech.

[9] JIRMÁSEK, Tomáš. § 18 [Změna v osobě věřitele v důsledku převodu či přechodu pohledávky]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. 1. vydání (1. aktualizace). Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2020.

[10] Místní insolvenční řízení lze za určitých podmínek zahájit ještě před hlavním insolvenčním řízením. Pokud však po zahájení místního insolvenčního řízení je zahájeno také hlavní insolvenční řízení, stává se místní insolvenční řízení vedlejším insolvenčním řízením.

[11] Viz čl. 3 odst. 2 Nařízení.

[12] Článek 45 odst. 1 Nařízení.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)

- [Zřízení exekutorského zástavního práva – právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti – jaké přinesla změny?](#)